

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

10. oktober 2023

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 292 (Alm. del) af 17. august 2023 stillet efter ønske fra Pelle Dragsted (EL)

Spørgsmål

Vil ministeren oversende en tabel magen til tabel 2 i svar på FIU alm. del – spørgsmål 165, men alene for den kommunale økonomi?

Svar

Det bemærkes indledningsvist, at det offentlige forbrug er en udgiftspost i *nationalregnskabsmæssig sammenhæng*, mens kommunernes regnskaber vedrører de offentlige udgifter i *budgetmæssig/regnskabsmæssig sammenhæng*. Der er således ikke en direkte sammenhæng mellem opgørelsen af kommunernes serviceudgifter og opgørelsen af det offentlige forbrug i nationalregnskabet. Det bemærkes endvidere, at der udelukkende skønnes over det *samlede* offentlige forbrug i 2023, hvorfor udviklingen i skønnet for offentlige forbrug i 2023 ikke kan dekomponeres på delsektorer.

Siden 2019 er der i de årlige økonomiaftaler med KL aftalt løft af kommunernes økonomi, der som minimum modsvarer det demografiske træk. Den gennemsnitlige årlige realvækst i det offentlige forbrug i kommunerne fra 2019-2022 dækker dermed væksten i det demografiske træk, *jf. tabel 1¹*.

De realiserede vækstrater i det offentlige forbrug i de enkelte år er i perioden 2020-2022 stærkt påvirket af forhold relateret til covid-19 – både i kraft af ekstraordinære engangsudgifter og hjemsendelser af offentlige medarbejdere mv. Væksten i det demografiske træk er et beregningsteknisk mål, der opgør hvor meget ressourceanvendelsen til offentligt forbrug rent mekanisk vil ændre sig, hvis befolkningen ændrer sig, og det forudsættes at den reale udgift pr. bruger er fastholdt uændret. Heri indgår en korrektion for delvis sund aldring idet stigende levetid betyder, at en faldende andel i hver aldersgruppe vil være i de sidste leveår, hvor sundhedsudgifterne erfaringsmæssigt er størst.

¹ Den gennemsnitlige årlige realvækst i det offentlige forbrug i kommunerne udgør 0,4 pct. fra 2019-2022 mens den gennemsnitlige vækst i det demografiske træk i samme periode er 0,4 pct.

Desuden skal det bemærkes, at væksten i det demografiske træk som udgangspunkt ikke er sektorfordelt på kommuner, regioner og stat. Finansministeriet foretager imidlertid med usikkerhed en grov fordeling af udgiftsområder for det individuelle offentlige forbrug, jf. også *2030-planforløb – Grundlag for udgiftslofter 2027*.

I *tabel 1* nedenfor fremgår udviklingen i de offentlige forbrugsudgifter (ekskl. afskrivninger) i kommunerne sammenholdt med den beregningstekniske opgørelse af væksten i det demografiske træk for de kommunale driftsudgifter fra 2010 til 2022 – samt væksten inkl. Finansministeriets langsigtede fremskrivningsprincip for det samlede offentlige forbrug. Det bemærkes, at tabellen viser væksten i det realiserede offentlige forbrug for kommunerne, som *ikke* svarer til de aftalte niveauer for kommunernes serviceudgifter.

I de første år efter indførelsen af sanktionsmekanismerne havde kommunerne betragtelige mindreforbrug under de aftalte rammer, hvilket resulterede i et lavere udgiftsniveau end planlagt og aftalt.

Efter de første tilpasningsår har kommunerne imidlertid løbende forbedret udnyttelsen af servicerammen. De første år efter indførelsen af sanktionsmekanismerne udgjorde kommunernes mindreforbrug ca. 6 mia. kr., svarende til ca. 2,3 pct. af de budgetterede udgifter, mens det i 2019 og 2020 var reduceret til hhv. 1,0 mia. kr. og 2,9 mia. kr. svarende til hhv. ca. 0,4 pct. og 1,1 pct. af det samlede budget, jf. *Erfaringer med budgetloven 2014-2020*.²

² Tallene fremgår af tabel 3.2: https://fm.dk/media/25823/erfaringer-med-budgetloven-2014-2020_web.pdf

Tabel 1

Udviklingen i de kommunale forbrugsudgifter (ekskl. afskrivninger) og væksten i det demografiske træk blandt de kommunale driftsudgifter med/uden beregningsteknisk velstandsopskrivning svarende til det langsigtede beregningstekniske princip, 2010 til 2022

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pct.												
(1) Realvækst i det offentlige forbrug i kommunerne	-3,5	0,3	-0,2	0,8	0,7	0,7	0,6	0,4	-0,5	0,0 ¹⁾	1,9 ¹⁾	-0,6 ¹⁾
(2) Vækst i det demografiske træk	0,1	0,1	0,1	0,3	0,5	0,6	0,5	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
(3) Vækst i det demografiske træk tillagt beregningsteknisk velstandsopskrivning	0,6	0,6	0,6	0,8	1,0	1,1	1,0	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
- forskel (1)-(2)	-3,6	0,2	-0,3	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1	-0,9	-0,4	1,5	-1,0
- forskel (1)-(3)	-4,1	0,3	-0,8	0,0	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-1,4	-0,9	1,0	-1,5
Akk. vækst, mia. kr. (2024-priser)												
(1) Realvækst i det offentlige forbrug	-10%	-9%	-9%	-7%	-5%	-3%	-2	-1	-2½	-2½	3	1¼
(2) Vækst i det demografiske træk	0¼	0½	1	1¼	3¼	5	6½	7½	8½	9¼	11	12¼
(3) Vækst i det demografiske træk tillagt beregningsteknisk velstandsopskrivning	1¼	3½	5¼	7½	10½	13¼	16 ½	19	21¼	24¼	27	29¼
- forskel (1)-(2)	-10½	-10	-10¼	-9¼	-8¼	-8¼	-8½	-8¼	-11	-12¼	-8	-10¼
- forskel (1)-(3)	-12	-12¼	-15	-15	-16	-17¼	-18½	-20	-24¼	-26¼	-24	-28½

Anm.: Væksten i det demografiske træk er beregnet på baggrund af det offentlige forbrug ekskl. afskrivninger. Det offentlige forbrug er opgjort ved input-metoden ekskl. afskrivninger. Det offentlige forbrug er ikke korrigeret for midlertidige covid-19 udgifter, da udgifterne ikke kan dekomponeres på delsektorer. Det langsigtede fremskrivningsprincip svarer omtrent – ved gældende antagelser om varekøbskvoten i det offentlige forbrug og om produktivitetsvæksten i de private erhverv, der leverer til offentligt varekøb mv. – til, at væksten i det offentlige forbrug med det beregningstekniske princip er ca. ½ pct.-point højere pr. år end væksten i det demografiske træk. Denne approksimation vurderes dækkende for perioden efter 2000. Det bemærkes desuden, at fx kommunernes serviceudgifter vedrører de offentlige udgifter i budgetmæssig/regnskabsmæssig sammenhæng, mens det offentlige forbrug er en udgiftspost i nationalregnskabsmæssig sammenhæng. Der er således ikke en direkte 1:1 sammenhæng mellem opgørelsen af kommunernes serviceudgifter og opgørelsen af det offentlige forbrug i nationalregnskabet. Nationalregnskabet indeholder ikke en særskilt deflator for det offentlige forbrug i kommunerne, og fastprisberegningen er således foretaget på baggrund af pris- og lønudviklingen i det samlede offentlige forbrug ekskl. afskrivninger opgjort ved input-metoden. Deflatoren for det offentlige forbrug er baseret på skøn fra *Økonomisk Redegørelse*, august 2023.

¹⁾ Udgiftsudviklingen i det offentlige forbrug i 2020-2022 skal blandt andet ses i lyset af ekstraordinære midlertidige forhold relateret til covid-19 samt hjemsendelser af offentlige medarbejdere mv. I perioden 2020-2022 udgør den gennemsnitlige årlige realvækst 0,4 pct.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2023, *2030-planforløb: Grundlag for udgiftslofter 2027*, august 2023 og egne beregninger.

Perioden før 2010 var kendetegnet ved gentagne overskridelser af den planlagte årlige udgiftsvækst. Ses der på hele perioden 2008-2022 under ét, er realvæksten i det offentlige forbrug (ekskl. afskrivninger) i kommunerne i gennemsnit højere end væksten i det såkaldte demografiske træk, jf. tabel 2.

Tabel 2

Gennemsnitlige vækst i de kommunale forbrugsudgifter (ekskl. afskrivninger) og den gennemsnitlige vækst i det demografiske træk blandt de kommunale driftsudgifter med/uden beregningsteknisk velstandsopdrivning svarede til det langsigtede beregningstekniske princip, 2008-2022

	2008-2022 (Gns.)
Pct.	
(1) Realvækst i det offentlige forbrug	0,5
(2) Vækst i det demografiske træk	0,3
(3) Vækst i det demografiske træk tillagt beregningsteknisk velstandsopdrivning	0,8

Anm.: Væksten i det demografiske træk er beregnet på baggrund af det offentlige forbrug ekskl. afskrivninger. Det offentlige forbrug er opgjort ved input-metoden ekskl. afskrivninger. Det offentlige forbrug er ikke korrigeret for midlertidige covid-19 udgifter, da udgifterne ikke kan demponeres på delsektorer. Det langsigtede fremskrivningsprincip svarer omtrent – ved gældende antagelser om varekøbskvoten i det offentlige forbrug og om produktivitetsvæksten i de private erhverv, der leverer til offentligt varekøb mv. – til, at væksten i det offentlige forbrug med det beregningstekniske princip er ca. ½ pct.-point højere pr. år end væksten i det demografiske træk. Denne approksimation vurderes dækkende for perioden efter 2000 og anvendes i svaret. Perioden 2008-2022 er valgt, da der er et databrud i forbindelse med kommunalreformen i 2007.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, august 2023, *2030-planforløb: Grundlag for udgiftslofter 2027*, august 2023 og egne beregninger.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister